

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Mednarodni sestanek socialistične mladine.

Sestanek mednarodne socialistične mladine, ki se je vršil v Salzburgu od 19. do 21. avgusta, je bil veličastna manifestacija. Mnogoštevilni tujci, ki so obiskali mesto, so se živo zanimali za to prireditve. Udeležile so se tega sestanka one zveze, ki so včlanjene v Mednarodnem sodelovanju socialističnih mladinskih organizacij ter v Internacionali delavske mladine.

Slabe gospodarske razmere so mnogim onemogočile udeležiti se tega sestanka, ki pa je bil kljub temu dobro obiskan. Prišli so zastopniki 11 narodov in 13 zvez, ki štejejo več kot četrt milijona članov. Največji del obiskovalcev so tvorile avstrijske mladinske organizacije in nemška mladinska društva. Zastopane so bile tudi mladinske organizacije iz Češkoslovaške, Madžarske, Georgije, Jugoslavije, Belgije, Nizozemske, Švedske, Anglije, Poljske in Danske.

Salzburški sodrugi so se potrudili za uspeh te prireditve; največje težkoče so imeli s stanovanji za udeležence. Mnogo jih je moralo spati po šolah na golih tleh, drugi pa so morali še daleč hoditi, preden so prišli do svojega prenočišča. Vzrok temu je bilo to, da jih je veliko več prišlo, kakor se jih je prijavilo. Vse to pa ni moglo kratiti veselega razpoloženja.

V soboto je prinašal vsak vlak stotine novih udeležencev, ki so že na kolodvoru zapazili, da živi Salzburg v znamenju mladinskega sestanka. Peron je bil okrašen s smrečjem, rdečimi cveticami in s tablo z napisom: »Delavska mladina, pozdravljena!« Sicer so se vršile pozdravne slavnosti v Mozartovi hiši in v Delavskem domu. Slavnosti v Mozartovi hiši se je mogel udeležiti le majhen del gostov. Najprej so igrali predigro za orgle »Marseljezo«, nato sta govorila sodrug Heinz za Mednarodno sodelovanje in sodrug Voogd za Internacionalo delavske mladine. Nato so izvajali dr. Bernard Paumgartner (glasovir), Karl Stummvoll (gosli) in Friderik Römis (violocello) nekaj muzikalnih točk; gospodična Lola Dornreil pa je zapela »Prostozidarsko kantato« od W. A. Mozarta. Temu so sledila predavanja igralca Alfreda Tragaua; slavnost so zaključili z »Internacionalo«. Ob istem času sta govorila v Delavskem domu sodrug Schröter (Leipzig) in Ollenhauer (Berlin). Sodelovala so delavska nemška društva.

Mnogo mladinskih sodrugov in sodružic, ki so se peljali skozi Bischofshofen, so morali radi stanovanj izstopiti v Halleinu; tamošnji sodrugi pa so jim prekrbneli prenočišča. Tam se je tudi vršilo zborovanje na katerem sta govorila sodrug Neumaier za stranko in sodrug

Kimmei (Dunaj) za goste; sledila je slavnost v hotelu »Stern«.

V nedeljo zjutraj so se zbrali za obhod po mestu. Več nego 6000 mladinskih sodrugov in sodružic se je udeležilo te mednarodne manifestacije. Pri obhodu so pridno peli. Pred poslopjem vlade so se zbrali inozemski delgatje in zastavonoše.

Zborovanje je otvoril s pozdravnim govorom sodrug Preußler v imenu organiziranih delavcev Nemške Avstrije in v imenu deželne vlade. Nato so govorili zastopniki mladinskih organizacij: Paul (Teplitz Mednarodno sodelovanje socialističnih mladinskih organizacij in Nemška mladinska zveza Češkoslovaške), Westphal (Berlin, Internacionala delavske mladine in Nemška mladinska zveza), sodružica Kaemerer (Amsterdam, Mednarodna strokovna zveza), Svitanicz (Dunaj, Strokovna komisija), Vorrink (Amsterdam, Delavska mladina Nizozemske), Burian (Praga, Češkoslovaška mladina), Lindström (Stockholm, Švedska delavska mladina), Sydny Dey (Angleška delavska mladina), Hoyauc (Belgijska mladina) in Kanitz (Društvo »Kinderfreund« v Avstriji). Predsednik državnega zbora Loebe (Berlin) je govoril v spomin Avgusta Bebla, kateremu so odkrili spominsko ploščo. Nato sta še govorila sodrug Witternigg in podžupan Drobler. Vsi govorniki so naglaševali enotnost proletarskih organizacij, kajti samo ta bo v zvezi z resnim delom ojačila delavski razred in ga vodila do končne zmage. Zapeli so še »Internacionalo«, nakar se je pričel pomikati veličastni sprevod proti hiši, kjer je nekoč delal Avgust Bebel. Tam so odkrili spominsko ploščo s sledečim napisom:

V tej hiši je delal kot strgarski vajenec voditelj nemških socialistov

Avgust Bebel

v letih 1859.—1860.

Popoldne so priredili skupno petje, igre in telovadbo. V ponedeljek so priredili več izletov. Medtem so se posvetovale izvršilni odbori obeh mladinskih internacional v zelo važnih vprašanjih. Zvečer pa so se poslovili.

Sestanek mednarodne mladine nam je pokazal, da se proletariatu ni treba bati za svojo mladino. V delavski mladini sta v največji meri združena sila in pogum, ki jo bosta usposobila rešiti veliko nalogo, ki jo ima v boju za osvoboditev proletariata.

Ker proletarska mladina ve, da se more enotna fronta mednarodnega kapitala uničiti samo z enotnim bojem mednarodnega proletariata, zato bo za izvršitev te naloge zastavila vso svojo moč.

Napad na urednike „Republike“.

(Govor posl. sodr. Etbina Kristana in vojnega ministra Vasića v Narodni skupščini dne 1. avgusta 1922.)

(Dalje.)

Ta moja naredba se glasi tako: (Čita.)

»Začetkom meseca decembra lanskega leta so neki belgrajski dnevniki notirali:

Da sta dne 9. decembra okrog 11. zvečer neki podnarednik in neki vojak na vogalu Svetosvaske in Zorine ulice v Belgradu s koli zahrbtno napadla ravnatelja belgrajskega dnevnika »Republike«, g. dr. Ikonica, in sotrudnika istega lista g. Božo Pavlovića, ko sta se vračala iz lokala Narodne potrošačke zadruge; da sta bila istega večera v omenjenem lokalni poleg napadenih tudi napadalca; da je k napadalčema ob tej priliki pristopil neki višji oficir in jim nekaj šepetal, in da so napadalci le eksponenti gotovih oficirskih krogov, užaljenih zaradi pisanja dnevnika »Republike«.

Očitno je, da meče taka vest belgrajskih dnevnikov in sam dogodek po svoji vrsti zelo grdo luč ne le na ugled in ponos označenih oficirjev, ampak vsega oficirskega zbora, ker se oficirji, vsaj kakor se predstavlja, dolže zaradi zlorabe svojih podrejenih, ki so jih po sili svojega položaja porabili za navedeni dogodek kot proste najemnike.

Ta žalostni dogodek pada tem težje na ugled oficirskega zbora, ker se je s tem hotelo predstaviti, da se visoki poklic vojaka — služba kralju in domovini — z zlorabo oblasti od strani posameznikov postavlja na nivo najetih napadalcev proti osebni varnosti mirnih državljanov.

Ob priliki teh vesti dnevne žurnalistike je uvedena preiskava, da se najdejo napadalci in začetniki, in po rezultatu se bo nadalje postopalo po zakonu.

Toda, da se v bodoče ne bi dala prilika žurnalistiki, da objavlja dogodke take vrste in jih postavlja na račun ugleda oficirskega zbora, ukazujem:

Da morajo oficirji ob vsaki priliki, če so jim osebne pravice ogrožene ali poškodovane od strani posameznikov, izbegavati vsako osebno obračunavanje ali samolastno pribavljanje zadoščenja, in si pribavljati zadoščenje za svoje pravice le zakonitim putem pri kompetentnih oblastih.

Če bi se zgodilo, da bi kakšen oficir, samolastno pribavljajoč zadoščenje za svoje poškodovane pravice, povrh osebne obračunavanja s posamezniki porabil tudi svoje podrejene vojaške, je vsak oficir, tudi če bi le slučajno zvedel za tako postopanje posameznika, v splošnem interesu dolžan takoj obvestiti svojega

predpostavljene, ki me mora pravočasno obvestiti o vsem, dovršiti preiskavo in s krivcem po zakonu najstrožje postopati.

Predpostavljene bodo to strogo upoštevali in storili vse korake, da se zloraba vojakov od strani oficirjev v takih in podobnih slučajih za vsako ceno prepreči in v vsakem eventualno se pojavljenem slučaju s krivcem najstrožje po zakonu postopali, prav tako za izvršeno krivico, kakor tudi za neizvršeno te moje naredbe.

Povrh vsega tega mi bodo tudi predpostavljene osebno odgovorni za eventualno porabo vojakov od strani posameznih oficirjev v takih ali podobnih slučajih.

Predsednik dr. Ivan Ribar: Gospod interpelant ima besedo.

Etbin Kristan: Gospodje, zadovoljen sem z naredbo, ki jo je izdal gospod minister, toda splošno se z njegovim odgovorom nikakor ne morem zadovoljiti. Odstupite — meni ne gre v glavo, kako bi bilo mogoče, da bi dve vojaški osebi, podnarednik in vojak, izvršili tak napad sredi glavnega mesta, pa da vse preiskovanje vojaških oblasti ne bi moglo dognati, kdo da je to storil. Gospodje, gospod vojni minister pravi, da vojaške oblasti niso mogle priti do rezultata, češ, da niso dobile dovolj določenih podatkov, ker niso privatni tožitelji dovolj natančno označili osebe, ki jih je napadla, ker ni napadeni prišel sem in pokazal s prstom: Ta in ta podnarednik od tega in tega polka, tega in tega bataljona, te in te čete, je bil mož, ki me je napadel. Gospodje, razumem, da se dotični podnarednik ni predstavil, preden je dvignil kol in udaril; vem pa, da obstajajo pri vojakih predpisi, ki omogočajo, da se lahko natančno ve, kateri podnarednik ta in ta čas ni bil v vojašnici, in če ni bil v vojašnici, so tudi sredstva, da se lahko izve, kje da je bil. Ali, gospodje, ta nemogućnost, da bi se našel podnarednik in vojak, me še boli utriuje v mišljenju, da ne gre za podnarednika in vojaka: zakaj če bi bile vojaške oblasti prepričane, da sta kriva le ta podnarednik in vojak in če sta se hotela kaznovati, bi se bila že našla in se tima ne bi prizanašalo.

To pomeni, da se ne smeta najti, ker bi se najbrže, če bi se našla, lahko utrdilo, kdo so bili pravi in glavni krivci. In, gospodje, kaj mi tedaj koristi najlepša naredba gospoda ministra, kaj pomaga njegova najboljša volja za preprečenje takih reči, če se v praksi vidi, da se vendar lahko drugače postopa, kot zahteva naredba, pa se vendar tistim, ki nasprotno delajo, ni treba bati kazni?

Gospodje, če bi to držalo, da vojaške oblasti niso mogle preiskati stvari, ker ni privatni tožitelj povedal imena dotičnega podnarednika, bi lahko pokopali vse pravosodje sploh. Saj krivci, če izvrše kakšno kriminalno delo, sploh večinoma nima jo navade puščati svoje vizitnice na mestu zločina; pa vendar je naloga oblasti najti tistega, ki je ukradel ali ubil in izslediti tudi slučaje, ki so bili misteriozni od tega. In če bi morali sprejeti to, da čakajo vojaške oblasti vedno na to, da jim prinese privatni tožitelj točne podatke, kakor nam je približno delal gospod minister, tedaj ni vredno ne tožiti, ne interpelirati; in tako, gospodje, menim, da ni odgovor gospoda ministra nikakršen odgovor, in ne poznam tistega, ki bi se mogel zadovoljiti s takim odgovorom.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

+ **Državni pravdnik** je zaplenil premoženje bačkega podžupana dr. Stojkova, ki je ukradel oziroma poneveril — da se lepše sliši — **tri milijone dinarjev** na škodo države. Lepi možje nam županijo...

+ **Iz Beograda** poročajo, da vlada tam veliko ogorčenje zaradi takozvanega dolarskega posojila, ki bi ga mogla zbrati Jugoslavija brez posredovanja Blerove skupine. Splošno sodijo, da se dinar ne bo dvignil zaradi tega posojila, kar zelo radi verjamemo. Sai ni dolgo tega, odkar so belgraiski časopisi pisali pod naslovom: »Napitnina iz Amerike« sledeče: »Narodna banka v Beogradu je dobila sporočilo, naj izplača Praporčeviću, mešetarju poslednjega državnega posojila 400.000 dolarjev — okoli 130 milijonov kron. Ta vsota je honorar agentom Blerove skupine, ki so pri časopisih ter v — **Narodni skupščini! Za ministre bodo nakazali še posebno napitnino!** Kakor se vidi, je začetek naravnost ameriški. Niti groš še ni prišel v državno blagajno, pa že delijo napitnino! Po poročilih, ki so nam došla, se pripravljajo jugoslovanski nacionalistični fantalini, ali še boljše fašisti na napad, ki ga bodo izvršili s telesnimi in duševnimi silami na vse tiste, ki so spravili v žep 130 milijonov kron provizije na račun ljudske bede.« Priobčujemo to notico brez razlage. Samo to še dostavljamo, da so o tem pisali tudi skoro vsi hrvaški in deloma tudi slovenski listi, izmed katerih se je odlikovalo zlasti »državotvorno Jutro«. To se nam je zdelo potrebno omeniti zaradi tega, da ne bo padlo že zopet kr. policijskemu ravnateljstvu v glavo, zapleniti zaradi te notice, v kateri navajamo gola dejstva kakor običajno, vso izdajo »Napreja«. Poslednjikrat je nam zaplenilo list zaradi uvodnega članka z naslovom »Beli teror«.

+ **Fašizem v Jugoslaviji.** »Pokret« donosno poroča o napadu nacionalistične mladine na uredništvo madžarskega lista »Hirlapa«, kateremu so popolnoma razdejali uredništvo. List povdarja, da komentirajo vsi prijatelji »jugoslovenstva« z velikimi simpatijami ta dogodek. V »Pokretu« beremo tudi oklic na zagrebške fašiste, naj se zglase v tajništvu zaradi »revizije in reorganizacije«. Enake oklice beremo tudi na fašiste v Osijeku in drugih mestih. Obenem pa nam prihajajo poročila o krvavih pobojih v Senju, v Cerkenici in sploh v mestih ob jadranski obali, ki so jih uprizorili jugoslovanski fašisti. Obeta se nam torej državljanska vojna čisto po laškem vzorcu. Delavci in vsi boritelji za rdeči socializem, stojte na straži!

+ **V Mezopotamiji** je prišlo ob priliki obletnice zasedbe prestola od strani domačega kralja Fejsala do demonstracij proti angleškemu velikemu komisarju. Klicali so: »Doli angleški mandat!«

+ **V Mali Aziji** so pričeli Turki z ofenzivo proti Grkom pri Dilidiku, kjer se vrše najhujši boji.

+ **Nusdino**, voditelj rimskih fašistov, je izjavil na zadnjem zborovanju fašistov, da bodo zasedli Rim v najkrajšem času.

+ **Med laškimi železničarji** se opaža gibanje za posebne D'Annunzijske sindikate, ki bi stali na — nadrazrednem stališču. Slično gibanje opažajo tudi pri poštinih in brzojavnih uslužbencih.

+ **Laški časopisi** pišejo o koncentraciji naših čet v okolici Maribora, ravnotako madžarski listi, obenem pišejo naši

listi o koncentraciji laških in madžarskih čet ob naši meji in posledica je pri nas zahteva vojnega ministra po novih milijonih za vojaštvo — to pot zahteva samo 90 milijonov kron, pri Italijanih in Madžarih pa ravnotako krediti za vojaštvo. Delavno ljudstvo, kdaj se boš spametovalo?

+ **V Varšavi** se vrše pogajanja med našo delegacijo, ki jo vodi dr. Velizar Janković in poljsko delegacijo.

+ **V Münchnu** se je vršil 28. t. m. katoliški dan nemških katolikov. Prisostovalo je nad 100.000 ljudi, katerim je govoril kardinal Faulhaber. Veliko je še nezavednih ljudi tudi v Nemčiji.

+ **V Berlinu** je pričela 29. t. m. socialistična stranka in stranka neodvisnih socialistov službeno razpravljati o zedinjenju. Prihodnja konferenca je določena 4. septembra. V bližnjih dneh bo tedaj zedinjena socialistična stranka objavila svoj akcijski program.

+ **Francoška Splošna delavska zveza** je pozvala svoje organizacije, naj prirede 2. in 3. septembra protestna zborovanja proti dogodkom v Havreu. Ker je že prej izdala proglas, naj se delavstvo ne udeleži 29. avgusta splošne stavke, ki jo je proglasila samo komunistična zveza, se je stavka tega dne izjalovila.

+ **V Marseillu** kakor tudi v ostalih francoskih mestih so delavci energično protestirali proti vmešavanju vojaštva v borbo proti stavkajočim v Havreu.

+ **Amerikanski poslanci** bodo poselili v bližnjih dneh nekatera jugoslovanska mesta.

Dnevne vesti.

»Naprej« se bo prodajal na sejmišču na lastni stojnici. — Oglase sprejemamo vsak dan od 9.—18. popoldne.

Slavnostna predstava na čast udeležencem II. velesajma v Ljubljani. Narodno gledališče priredi na čast udeležencem II. velesajma v Ljubljani dne 2. septembra v opernem gledališču slavnostno predstavo. Poje se Smetanova opera »Prodana nevesta«.

II. Ljubljanski veliki semenj bo dostopen splošnemu obisku od sobote dne 2. septembra od 12. naprej. Z sejmom je združena tudi historična razstava slovenskih slik v Srednjetehtnični šoli. Vstop na obe prireditvi je dovoljen proti isti dnevni vstopnici, ki se dobi za ceno 40 K pri sejmskih blagajnah ali pa proti sejmski legitimaciji, ki upravičuje tudi do enkratne polovične voznine do Ljubljane in nazaj ter do poljubnega vstopa na sejmišče in se dobi za ceno 160 K pri denarnih zavodih v vseh večjih mestih ali pa neposredno pri uradu Ljubljanskega velikega semenja. Permanentne sejmske legitimacije prodajajo za ceno 160 K komad v Sloveniji sledeči denarni zavodi: na Bledu Zadruga gospodarska banka, v Brežicah podružnica Ljubljanske Kreditne banke, v Celju Ljubljanska kreditna banka, v Ljubljani Zadruga gospodarska banka, v Mariboru Ljubljanska kreditna banka, v Ormožu Okrajna posojilnica, v Ptujih Ljubljanska kreditna banka, Mestna hranilnica in trvdka Snoj & Urbančič, v Rogatcu Okrajna hranilnica, v Rogaški Slatini Slovenska banka d. d., v Radovljici Mestna hranilnica, v Ribnici Tajništvo posojilnice, na Raketu Balkan in Slovenska eskomptna banka v Slovenjgradcu Orajna hranilnica, v Slovenski Bistrici Okrajna hranilnica, v Sv. Lenartu Okrajna hranilnica, v Škofli Loki Lesna industrija F. Heinrichar, v Vignji Gori Mihael Omahen in v Zagorju ob Savi trvdka Rudolf Ahčič.

Stanovanjski urad II. Ljubljanskega velesajma je začel od 25. t. m. naprej permanentno posloovati v pritličju nove palače Ljubljanske kre-

ditne banke na Dunajski cesti ter je že izdatno zaposlen s preskrbo stanovanj za razstavljalce in njihovo oskrbo. Po prijavi, ki so mu s strani posetnikov že došle soditi moremo na sijajen poset te enotne prireditve industrije, trgovine in obrti v kraljevini. Zato naj se vsakdo, kdor namerava posetiti IL Ljubljanskega velikega sejmišča ostati preko noči v Ljubljani, zgolj pravočasno na stanovanjski urad, da mu preskrbi primerno stanovanje. Pristojbina znaša za posetnika do 3 dni v Ljubljani 5 Din, za daljše bivanje pa 10 Din. Za dobo velesojma bodo na glavnem kolodvoru stalno navzoči uradniki stanovanjskega odseka, ki bodo označeni z zelenim trakom na rokavu. Vračujoči se posetniki si kupijo vozne listke za povratek lahko pri izdaji vozniških kart na razstavišču (I. paviljon na desno od vhoda), ki razpečava vse vozne liste v tu in inozemstvo.

Poštni urad Ljubljanskega velikega sejmišča začne poslovati permanentno dne 1. septembra. Sprejemal bo vse poštne pošiljke in brzojavke ter posredoval telefonske pogovore. Da se za javne telefonske govorilnice in sicer dve pri poštnem uradu Ljubljanskega velesojma ena pa na novem sejmišču za Lattermanovim drevoredom.

Razsvetljava razstavišča: Kakor lansko leto, tako bo tudi letos razstavišče iz varnostnih ozirov ponudilo dobro razsvetljenje. Nekaj naravnost krasnega pa bo razsvetljava zabavnega dela sejmišča, kadar bo zlasti v Lattermanovem drevoredu gorelo na stotine žarnic. Montažna dela za to razsvetljavo dela tukajšnja trdka Štebi & Tuječ, potreben električni tok bo pa proizvajala posebna električna centrala, ki bo proizvajala preko dnevnih ur tudi pogon strojev z električno silo.

V mehanični delavnici Kromvja na Vrhniki, kjer je zaposlenih 8 delavcev, je odpovedal podjetnik službo tamkajšnjemu delavskemu zaupniku brez utemeljitve. Opozorjen na »Zakon o zaščiti delavcev«, kateri pravi, da se delavskega zaupnika ne sme brez tehtnega vzroka odpustiti, je izjavil: »Zame je merodajen obrtni red, glasom katerega imam pravico vsakemu delavcu odpovedati službo. Zakon o zaščiti delavcev mu ni bil naznanjen niti od Obrtne zadrage na Vrhniki, katera je po njegovi izpovedi za njega prva in zadnja inštanca. Tudi v ostalem ima možakar precej čudne nazore, na primer: delavec, kateri je čez dan zaposlen v njegovi delavnici, ne sme opravljati v svojem prostem času drugod svojega posla, ker v tem slučaju ne more misliti, kaj je delal pretečeni in kaj bo delal prihodnji dan. V delavnici g. Kromvja delajo 10 ur dnevno, brez dovoljenja merodajnih oblasti. Radovedni smo, kaj poreče na to obrtno nadzornišvo?!

Ali se ne bi mogel najti kakšen podjeten naš državljani? Zvedeli smo, da je sklenila neka znana oseba prodati v inozemstvo zelo dragoceno zbirko plebičnega materiala, najbrž eno najkompletnejših zbirk, za 2000 danskih kron. Zgodilo se bo gotovo zopet, da bomo kasneje enkrat plačali desetkrat ceno kakšnemu inozemcu.

Udruženje Jugoslovanskega Učitelstva v Beogradu. — Poverjenstvo Ljubljana priredi svojo letošnjo pokrajinsko skupščino dne 3. septembra na Bledu v zdraviliškem domu.

Cebelarska razstava in kongres. Prošnja za polovično vožnjo na drž. železnicah je ugodno rešena. Danes smo odposlali vsem podružnicam in prijavitelcem izkaznice za polovično vožnjo na drž. železnici. Na razstavišču vlada živahno življenje, razstava obeta, da bo zelo lepa in dobro založena.

Deželni most čez Savo v Št. Jakobu bo zaradi pleskanja od 30. t. m. dalje do preklica za promet zaprt.

Ljubljana.

Občinska ročna ustanova. Mestni magistrat ima oddati petim revnim v Ljubljano pristojnim vdomam občinsko ročno ustanovo, t. j. pet zneskov po 80 K. Nekolkovane prošnje z natančno navedbo stanovanjskega naslova in z različnim podpisom je vlagati pri mestnem vložnem zapisniku do vštete 20. septembra 1922. V prošnji je navesti, kako je bilo umrlemu soprogu ime,

kaj je bil in kdaj je umrl. Tudi število morda nepreskrbljenih otrok je navesti.

Zatvoritev Lattermanovega drevoreda. Razstavišče Ljubljanskega Velikega sejmišča bo letos obsegalo poleg starega sejmišča še nov prostor zahodno od Lattermanovega drevoreda. Radi tega so zaprli v sredo, dne 30. avgusta zvečer, za javni promet oni del Lattermanovega drevoreda, ki vodi od Sokolskega zletnega prostora proti Šiški. Zaprt ostane do zaključka velikega sejmišča.

Celje.

Društvo javnih nameščencev v Celju sklicuje za soboto, t. j. 2. septembra ob pol 19. zvečer v malo dvorano hotela »Union« protestni shod proti druginji in za takojšnjo regulacijo plač. Vsi na shod! K shodu so vabljeni vsi gospodi narodni poslanci.

Maribor.

Priprava za III. umetniško razstavo kluba »Grohar« v Mariboru so v najlepšem teku. Umetnine, ki bodo razstavljene od 8. do 17. septembra v deklški ljudski šoli v Cankarjevi ulici v Mariboru, so bile večinoma že dostavljene razstavnemu odboru ter jih bo te dni pregledala posebna jury, ki bo sestavljena večinoma iz ljubljanskih umetnikov. Za razstavo, ki bo nudila celotno sliko upodablajoče umetnosti v našem severnem ozemlju, vlada vsestransko zanimanje.

BOJ ZA KOLEKTIVNE POGODBE!

Kje v Sloveniji so največji delavski nasprotniki? Kje v Sloveniji je največji pritisk na delavske organizacije? Kje v Sloveniji divja najhujši boj proti šurnemu delavniku? Kje v Sloveniji je najhujši boj za obdržanje kolektivnih pogodb? Kje v Sloveniji je vsled podjetniškega nasilstva največ stavek? Kje v Sloveniji je delavstvo najbolj zavedno? Kje v Sloveniji je največ demagogov v vrstah kapitalističnih organizacij? Kje v Sloveniji je največ mučiteljev mladostnih delavcev? Kje v Sloveniji je proletarska fronta nepremagljiva? Kje v Sloveniji so državne oblasti delavstvu najmanj naklonjene? (Odgovor: v Celju.) Kdor ne verjame, ta naj napiše, da ni res, seveda mora pa tudi dokazati.

Dopisi.

Javornik. Neki nesramni obrekovalci in lažnjivec mi v »Delavskih Novicah« očita, da sem prekršil osemurni delavnik. To ni res. Res pa je, da si moram iskati še postranski zaslužek kakor drugi delavci, ki niso lenuhi. Tudi obrekovalci ima postranski zaslužek. Potem tudi ni res, da sem izjavil, da bom delavstvo šikaniral. Res pa je, da je treba nekatere lenuhe osorno k delu opominjati. Ni res, da sem prišel s klečeplaztvom do svoje službe. To službo bi bil lahko dosegel že pred vojno. Toda videl sem, da je težko delavstvu ukazovati. Dopisniku in vsakomur priporočam svojo službo in dolžnosti, ki mi jih nalaga. Res je, da zahtevam dobro delo od delavstva, ki je meni podrejeno, ker za dobro delo se lahko zahteva dobro plačo. Glavnemu zaupniku na Javorniku pa priporočam, naj uči svoje zaupnike ljubezni do bližnjega. Dopisovalcu »Delavskih Novic« pa svetujem, naj piše resnico. Krinko raz obraza! Zahtevam odgovor na svoj dopis! — Fran Gmajner, predelavec na Javorniku.

Zagorje ob Savi. Dne 29. t. m. je bila volitev v naši občini za župana in starešinstvo. Izvoljen je za župana sodrug Jože Repovž. V starešinstvo pa Čobal, Birolla, Bajcar, Juh, Zabovnik, Drolc, Jože Rancinger in Snoj. Dvoje prvih volitev je bilo brezuspešnih; pri ožji volitvi pa je bil izvoljen naš sodrug, ker so se obrtniki odločili za njega. Ker naša stranka te izvolitve sploh ni pričakovala, smo bili malo presenečeni. V zastopstvu imajo razne stranke sledeče število odbornikov. Socialisti 6, narodni socialci 7, klerikalci 8, obrtniška lista 4. Ker pa so obrtniki pri ožjih volitvah oddali glasove za našega kandidata, je prišel naš kandidat v ožjo volitev, pri kateri sta dva obrtnika

glasovala za njega. Vaš poročevalec je po volitvah povprašal nekega obrtnika, kako da so glasovali za socialističnega župana. Dobil je sledeči odgovor: »Mi nismo glasovali za Vašega kandidata iz političnih ozirov; mi obrtniki tudi ne pripadamo direktno kaki stranki. Volili pa smo ga zato, ker ga poznamo kot zelo solidnega moža in ker vidimo, da so Vaše stranke občinski odborniki, ki jim gre samo za gospodarski napredek občine, končno pravi: Današnji dan je pokazal, da pri Vaših ljudeh ni nobenih političnih strasti. Vaše zelo dostojno obnašanje ter politična in gospodarska zrelost Vaših mož, nam je narekovala, glasovati za Vašega zastopnika.«

Kulturni vestnik.

Emil Adamič: 16 jugoslovanskih narodnih pesmi I. del moški zbori. Cena partituri 10 Din. Vsekakor ena izmed najzanimivejših zbirk narodnih pesmi, kar jih je do sedaj izšlo. Pesmi iz Srbije, Bosne, Prekmurja, Istre, Belekrajine in Koroške so sicer preprosto harmonizirane pa vendar prikladne za najboljše koncertne odre. Naj bi ne bilo pevskega zbora širom Jugoslavije, ki si te tudi po zunanji obliki krasne izdaje ne bi omislil! Naroča se pri Zvezni knjigarni v Ljubljani. Društva, ki naroče nad 10 izvodov, dobe znaten popust.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 90 Din., 1 lira 4.15 Din. 100 avstrijskih kron pa 11 para. V Curihu velja 100 naših kron 1.42 švicarskih frankov.

Delavec brez delavskega časopisa je kakor vojak brez puške. Zato naročite in širite svoje glasilo »Naprej«!

Kolektivni zadrugi, pekovski odsek v Celju v odgovor.

Zadruga rokodelskih obrti, odsek pekov v Celju, je v dveh velikih kolonah hotel izpopolniti itak že mizerni listič »Nova Doba« z dne 29. avgusta in s tem skušal javnosti dokazati, kako je celjska pekovska stavka za lase privlečena.

Če bi ne bila celjska javnost prepričana o dnevnem življenju hinavčin in laži, bi gotovo verjela tendencioznim poročilom naslova ter pri-skočila že davno na pomoč.

Stvar pa je čisto drugačna in vsak otrok v Celju ve, da je bil izbruh pekovske stavke v Celju neizogiben, zlasti pa sedaj, ko gre za življenjski obstoj ljudi, ki garajo in trpe za svojega gospodarja.

Da poročilo zadrage, odnosno njen zagovornik v »Novi Dobi« ni resničen, potrjuje to, ker je poročilo pomankljivo in čisto za lase privlečeno. Brez navedbe vzrokov stavke, še manj pa dejanja mojstrov, bi naj služilo javnosti v informacijo, da so krivi vsega samo pomočniki. Če bi hoteli zadruga podati resnično in ne tendenciozno poročilo, bi listič »Nova Doba« ne zadostoval v svojem obsegu in bi javnost kar hitro razsodila, da so krivci stavke neupravičeni odpori in šikanje mojstrov.

Mojstri zanikajo vsako kolektivnost in niso voljni v tem smislu pogajati se s svojim delavstvom.

Da delavstvo zaničuje individualne pogodbe in taka pogajanja, mu ni zameriti, ker so mojstri kakor delatstvo potom svojih društev že itak kolektivni, in ni opravičena združena kolektivna gospoda vsiljevati istotako združenemu delavstvu individualne pogodbe.

Dokazi k temu so jasni kot beli dan!

Kolektivna družba celjskih pekovskih mojstrov pridobiva s svojo združeno močjo teret kolektivnosti pri zviševanju cen kruha in pečiva, določanju časa učne dobe vajencem, določanju števila vajencev na individualnega (kolektivno združenega) mojstra, kolektivno se upirati naredbam o prepovedi nočnega dela, kolektivno se braniti vsemu onemu, kar bi bilo proti interesu njihovemu obrtniškem stanu in profitu. Kolektivno odpovedovati, pogodbe, (glej neupravičeno odpoved kolek. pogodbe z dne 29. aprila t. l.) in se kolektivno, to je združeno upirati delavskim opravičenim zahtevam. Z eno besedo rečeno, omenjena kolektivna družba uvaža kolektivni anarhizem proti vsemu in vsakemu, kdor bi se ne strinjal s kolektivnim nasilstvom, kolektivno združenih sil in njih članov!

Kolektivno združeni pekovski mojstri v Celju stoje sedaj v ofenzivi.

Delavstvo, ki je istotako organizirano, stoji pa združeno v defenzivi, zadovoljujoč se, odbijati napade in uveljavljati kolektivne garancije možnosti poštenega življenja. Agresija, ki jo je pokazala nezavedna zadruga, bo končno končala svoj boj v znamenju regresije, seveda samo v svojo škodo.

Da se združena, sedaj agresivna gospoda pekovskih mojstrov, brani dati svojemu delavstvu zaslužen plačo, dokazuje njih poročilo v »Novi Dobi«, kjer pravi: Vsi navzoči mojstri, iz-
vzemši g. Franja Korena so odklonili vsako kolektivno pogodbo!

To ni za delavstvo malenkost in delavstvo si pridržuje iste pravice, kolektivno uveljavljati način svojega življenja, kakor to delajo mojstri. To je dejanski vzrok stavke. Gospoda bi dovolila tudi kolektivno pogodbo, če bi se delavstvo obvezalo delati zastoj in kot neplačana sila grmadi premoženje kolektivnemu gospodarju v svojo škodo.

Mojstrom in javnosti moram še enkrat povedati, da celjski pekovski pomočnik dobi po zadnji kolektivni pogodbi iz meseca decembra 1921. l. samo 624 K na teden in nekaj kruha dnevno, dočim dobe njih kolegi v ostalih mestih, kjer je ista cena moke, režijskih stroškov in kruha kakor peciva, 1128 K na teden ter dnevno kilogram belega kruha. Če računamo kilogram kruha po 24 K, dobi delavec v drugih krajih na teden 1382 K, kar znaša na mesec 5528 K. Koliko pa dobi zračunano celjski pekovski pomočnik na mesec? Celjski pekovski pomočnik dobi za svoje težko delo, od svojih združenih moj-

strov tendenciozna poročila v »Novi Dobi«, naperjena proti njegovi lastni osebi in poštenju kot plačilo za izvršeno delo.

V svojih izvajanjih zahteva združena gospoda od oblasti, smrt svojih pomočnikov, da to se pravi, oblast jih naj zapre in kaznuje, ker ne-
čejo delati za nesramno mezdno, in s tem skuša prisiliti pomočnike, da bi zapustili svojo združeno, in tako razpršeni, da bi prišli s samo individualno potrebo v roke kolektivnega mogotca, ki bi jim diktiral bodoči način življenja.

Edino ta cilj ima pred očmi gospoda, zato se tudi ne sramujejo hraniti javnost s svoji ne-
istinitimi poročili.

Spor, ki je nastal, je stvar prizadetih. Nikakor ne spada tako mezdno gibanje v kompeten-
co oblasti, da bi morebiti skušala ovirati stav-
kajočce, ker delavstvo trpi že polnih 5 mesecev po krivdi funkcionarjev Zadruga. Ni potreba, da vprašamo javno, za koliko se je draginja od me-
seca decembra 1921. leta do danes zvišala. Zato se nam ni potreba bati nikogar, ki bi nam za-
mogel očitati, da nismo bili opravičeni zahtevati v oni izmeri, kakor je to draginja narasla. Po-
mujevali 40% na plači in istočasno zvišanje cen na hrani in stanovanju za 120% dokazuje vso go-
letost poštenja celjskih pekovskih mojstrov, ker bi to ne značilo povišati plače, pač pa znižati mezde!

Zadruga, pekovski odsek v Celju si je iz-
brala zelo slabo pot, na kateri ne bo našla za-
slombe ne od javnosti, kakor tudi ne od samega delavstva.

Kar je delavstvo sklenilo, to bo tudi nemo-
teno izvršilo, če prav se raznobarvna družba, združena od nemško in jugoslovanskih naciona-
listov penzioniranih neutralcev in verskih fanati-
karjev postavi na glavo.

Resnica boli!

MEŽNARIČ IVO.

tajnik osrednj. društva živil. delavcev Ljubljana.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

! Kar je res, je res !
Testenine

„PEKATETE“

so tako okusne in tečne, da so splošno
hvaljene. Zahtevajte jih pri trgovcih!

PERILO

za dame, gospode in deco,
oprema za novorojenčke

po najnižjih cenah pri

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Kuhinjske oprave

nove, po ceni na prodaj. Kje
pove An. zav. Drago Beseljak,

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pridobivajte naročnike!

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in
elegantna izvršitev iz to-
varne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Začasno znižane cene!

Mizarske pomočnike

sprejme proti dobri plači. Kdo

pove An. zav. Drago Beseljak,

Ljubljana, Sodna ulica 5.

RAZNO PERILO A. & E. Skaberné

za dame, gospode in deco priporoča trdka Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Išče se
izvežban izprašan kurjač.

Prednost imajo oni, ki se razumejo na montažo in elektriko.

Vpraša se pri trdki Dolničar & Richter, Ljubljana,

Vožarski pot 3.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

R. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

Uvoz

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki
vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
blago, spirituose, mast, slanina, mesni
izdelki.

Zvoz

Telefon 366. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.

Čekovni račun št. 10.473.

Naizanimivejše
Ljubljanskega veleselma
bode brez dvoma

oddelek št. F 123-124

irgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše,
najlepše in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki

šivalnih strojev

dosedaj iznašla in preiskusila,

razstavi svetovna trdka

INGER ŠIVALNI-STROJI

Bourne & Co.

v svojih paviljonih na ogled. Najmodern. šivalne stroje bo

gonila električna sila

kar prihrani čas in denar.

To ni življensko vprašanje samo tvornic marveč velja dan-
danes prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.

Obisk

teh paviljonov Vam bo donesl več koristi in zabave kot
vse senzacionalne kino-predstave!

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4 %.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.201.82.

Društveni delež K 17.103.71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2.963.093.48. Delež znaša K 100.—.

Član postane lahko vsak.